

Sygn. akt VIII Gz 96/17

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Kala

Sędziowie: SSO Wiesław Łukaszewski

SSO Wojciech Wołoszyk

po rozpoznaniu w dniu 23 sierpnia 2017 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku dłużniczki **P. J.**

o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej

na skutek zażalenia dłużniczki na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy z dnia 23 maja 2017 r., sygn. akt XV GU 167/17

postanawia:

1. zwolnić dłużniczkę od opłaty sądowej od zażalenia
2. oddalić zażalenie.

Elżbieta Kala Wiesław Łukaszewski Wojciech Wołoszyk

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem Przewodniczący na podstawie art. 130 § 2 k.p.c. w związku z art. 491² ust. 1 i 4 pkt 5 oraz art. 35 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawa upadłościowego (tj Dz.U. z 2015, poz. 233 ze zm.) zwrócił wniosek P. J., nieprowadzącej działalności gospodarczej o ogłoszenie upadłości.

W uzasadnieniu Przewodniczący wskazał, że dłużniczka w zakreślonym terminie nie podała brakujących w jej wniosku danych, podając jedynie roczną datę upływu terminów zapłaty i powołując się na utratę dokumentów potwierdzających powstanie zobowiązań. Poza tym dłużniczka w treści pisma z 25.04.2017 r. wskazała innego wierzyciela niż wymienieni we wniosku o ogłoszenie upadłości, przy czym rozbieżności tej nie wyjaśniła. Braki te, zdaniem Przewodniczącego, uniemożliwiają nadanie sprawie biegu. Jednocześnie pouczone uczestniczkę, że po uzupełnieniu braków może ona złożyć kolejny wniosek o ogłoszenie upadłości lub złożyć wniosek o wpisane sprawy pod nowy numer.

Uczestniczka w zażaleniu od powyższego zarządzenia podniosła, że w miarę posiadanych możliwości uzupełniła wniosek. Podała, że Sąd mógł jeszcze raz wezwać ją o wyjaśnienie. Dodatkowo powołała się na fakt wychowywania dwojga niepełnosprawnych dzieci i brak prawniczego wykształcenia. Podała, że wysłała faks do Sadu z prośbą o wyjaśnienie, dlaczego jej sprawa jest tak długo rozpoznawana.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie uczestniczki nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy badając wniosek o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej musi w pierwszej kolejności zbadać m.in., czy złożony na formularzu wniosek zawiera wszystkie wymagane dane określone w przepisie art. 491² ust. 4 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 2171 j.t.).

W art. 491² ust. 4 pkt 5 Prawa upadłościowego, pośród wymogów formalnych wniosku o ogłoszenie upadłości osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, przewidziano konieczność zamieszczenia w nim spisu wierzycieli z podaniem ich adresów i wysokości wierzytelności każdego z nich oraz terminów zapłaty.

Wiarygodny, kompletny i prawidłowo sporządzony spis wierzycieli dłużnika (wnioskodawcy) jest niezbędny dla rozstrzygnięcia każdej sprawy z wniosku o ogłoszenie upadłości „konsumenckiej”.

Informacje tam zawarte obejmujące dane wierzycieli a także terminy zapłaty poszczególnych wierzytelności pozwalają bowiem na ustalenie okoliczności związanych z przyczynami powstania oraz przebiegiem pogłębiania się niewypłacalności dłużnika. Ma to znaczenie priorytetowe dla oceny, czy nie zachodzą przesłanki oddalenia wniosku określone w art. 491⁴ ust. 1 i 2 pr. upadł. (w szczególności czy dłużnik w sposób zawiniony sam doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień, a także czy mając taki obowiązek – wcześniej będąc przedsiębiorcą – wbrew przepisom ustawy nie zgłosił w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości).

Wierzyciele powinni być oznaczeni w sposób precyzyjny. Oznacza to, że należy wskazywać wierzycieli z podaniem adresów ich siedziby i formy organizacyjno – prawnej (w przypadku przedsiębiorców prowadzących jednoosobowo działalność gospodarczą lub w formie spółki cywilnej – imion, nazwisk i adresów zamieszkania). Formalnie poprawne wypełnienie rubryki nr 5 dotyczącej „Spisu wierzycieli” polega zatem na wpisaniu imienia i nazwiska wierzyciela (bądź nazwy wierzyciela), jego adresu, wysokości wierzytelności oraz terminu zapłaty.

Dane te mają istotne znaczenie przy późniejszym ustalaniu zadłużenia wnioskodawcy, a w dalszej kolejności wykonywania wstępnych czynności przez syndyka masy upadłości. Uchybienia w tym zakresie stanowią istotne braki wniosku o ogłoszenie upadłości. Chodzi bowiem o to, żeby poszczególnych wierzycieli określić w sposób nie budzący wątpliwości.

Tymczasem w sprawie niniejszej dłużniczka w rubryce 5 formularza wniosku, wskazując dwóch wierzycieli nie podała terminów zapłaty należności. W tej sytuacji Przewodniczący prawidłowo wezwał dłużniczkę do usunięcia braków formalnych wniosku m.in. poprzez wskazanie terminów płatności zobowiązań. Uczestniczka nie usunęła braków wskazując w piśmie z 25 kwietnia 2017 r., że nie może znaleźć dokumentów. Podała jedynie 2015 r., gdy upłynął termin płatności wobec firmy windykacyjnej (...) oraz 2013 r., jako rok upływu terminu płatności wobec (...). Jak słusznie zwrócił uwagę Sąd Rejonowy, uczestniczka w piśmie z 25 kwietnia 2017 r. podała innego wierzyciela niż pierwotnie we wniosku. We wniosku wskazała wierzyciela: (...), zaś uzupełniając braki wskazała nowy, wcześniej niewymieniony podmiot: firmę windykacyjną (...), a ponadto nawet nie uprawdopodobniła, że nie miała możliwości wskazania dokładnych dat powstania zadłużenia.

Należy wskazać, że nie jest wykluczone (jeśli uzasadniają to wskazane i uprawdopodobnione przez wnioskodawcę wyjątkowe okoliczności uniemożliwiające podanie konkretnych dat) określenie takich terminów w sposób mniej precyzyjny. W ocenie Sądu nie można bowiem z góry wyłączyć potrzeby zastosowania – na zasadzie analogii – regulacji zawartej w art. 23 ust. 3 w zw. z art. 491² ust. 1 Prawa upadłościowego poprzez wskazanie przez dłużnika przyczyn uniemożliwiających podanie we wniosku wszystkich wymaganych informacji, a także ich uprawdopodobnienie. Trzeba jednak podkreślić, że przewidziany przez ustawodawcę wymóg „uprawdopodobnienia” takiej przyczyny wyłącza możliwość poprzestania w takim przypadku wyłącznie na oświadczeniu dłużnika (wnioskodawcy). Słusznie przyjmuje się, że uprawdopodobnienie – które stosownie do art. 243 k.p.c. nie wymaga zachowania szczegółowych wymagań postępowania dowodowego – co do zasady nie powinno opierać się jednak na samych tylko twierdzeniach

strony, bez poparcia ich jakimkolwiek innym środkiem w postaci dokumentów lub chociażby pisemnych oświadczeń innych osób (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1951 r., C 398/51, OSN 1951, nr III, poz. 89, postanowienie tego Sądu z dnia 20 lutego 2008 r., III SK 28/07, LEX nr 452469, a także Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego pod redakcją Tadeusza Erecińskiego, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2006 r., str. 556, art. 243, teza 3 i 4).

W rozpoznawanym przypadku braku złożonego przez dłużniczkę wniosku nie zostały usunięte, a ponadto wystąpiły kolejne wątpliwości, co do zupełnie podstawowych danych tego wniosku, tj. podania podstawowych danych wierzycieli. Słusznie w konsekwencji Przewodniczący zwrócił dotknięty brakami wniosek uznając, że wyjaśnienia uczestniczki nie pozwoliły na nadanie sprawie dalszego biegu.

Należy jedynie na marginesie dodać, że braki i nieścisłości wniosku odnośnie zaległości płatniczych uczestniczki nie zostały usunięte także wraz z zażaleniem, czyli także w chwili rozpoznania zażalenia Sąd nie miał pełnej wiedzy o wierzycielach dłużniczki i datach powstania zadłużenia wobec poszczególnych wierzycieli.

Rzeczą Sądu w ramach postępowania o ogłoszenie upadłości „konsumenckiej” nie jest podejmowanie za stronę (uczestnika postępowania) czynności procesowych związanych z usuwaniem braków formalnych wniosku. Czynności podejmowane w celu usuwania braków pism procesowych są sformalizowanymi czynnościami procesowymi stron, nie mogą być zatem nimi obciążane organy procesowe (zob. uzasadnienie uchwały 7 sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 grudnia 2013 r., I OPS 13/13, ONSAiWSA 2014, nr 3, poz. 39). Niedopuszczalne byłoby przerzucanie na sąd obowiązku wykonywania czynności obciążających uczestnika postępowania (tak Sąd Najwyższy m.in. w postanowieniu z dnia 23 sierpnia 2000 r., II CKN 1014/00, LEX nr 1635430 oraz w uchwale Izby Cywilnej z dnia 27 lutego 2008 r., III CZP 135/07 OSNC 2009, Nr 2, poz. 25). Nawet trudna sytuacja osobista uczestniczki nie zwalnia jej z obowiązku określenia podstawowych danych wniosku o ogłoszenie upadłości, wymaganych do jego rozpoznania.

Prawidłowo także uczestniczka została pouczona, że zwrot wniosku nie zamyka jej drogi do ubiegania się o ogłoszenie upadłości „konsumenckiej”. Może ona ponownie złożyć wniosek, z zaznaczeniem, że powinien on być kompletny. Może również uzupełnić go jeszcze do chwili zwrotu i żądać nadania mu biegu, jako wniesionemu w dacie uzupełnienia (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 20 stycznia 1967 r., I CZ 149/66, OSNCP 1967, nr 9, poz. 158). Pomimo bowiem prawomocnego zarządzenia zwrotu pozwu (które nie zostało jeszcze wykonane) sprawę należy prowadzić dalej gdy strona o to wnosi, a braki będące przyczyną zarządzenia o zwrocie zostaną uzupełnione (§ 62 ust. 1 pkt 6 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej, Dz.U. MS Nr 5, poz. 22 ze zm.).

Dodać trzeba, że zapewnieniu właściwej realizacji praw procesowych uczestniczki, jeśli ma ona trudności w osobistym formułowaniu swojego stanowiska przed sądem służy instytucja pomocy prawnej z urzędu, o której przyznanie uczestniczka może wnosić w oparciu o przepis art. 117 k.p.c. Uczestniczka może ubiegać się odrębnie o uzyskanie świadczeń na warunkach określonych ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz.U. z 2015 r. poz. 1255) – w ramach zorganizowanych przez właściwy powiat punktów darmowej pomocy prawnej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy oddalił zażalenie dłużniczki na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 i art. 398 k.p.c., a także w zw. z art. 35 Prawa upadłościowego.

Elżbieta Kala Wiesław Łukaszewski Wojciech Wołoszyk